

Хмельницький національний університет

Повна назва вищого навчального закладу

Кафедра дизайну

Повна назва кафедри

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

перший бакалаврський

освітній рівень

КНИЖКОВА ГРАФІКА ТА ВЕРСТКА ЗБІРКИ ПОЕЗІЙ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕТЕСИ ІРИНИ САЛО

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Шифр, назва

Спеціальність 022 Дизайн

Шифр, назва

Шифр ДРДЗ. 20069.03.10.ПЗ

Виконала: студентка 4 курсу, група ДЗН-20-3 Поліна КИСЛА

Керівник: викладач

 Павло ГОРНИЙ

Нормоконтролер: викладач

 Павло ГОРНИЙ

До захисту допускаю:

Зав. кафедри дизайну

Ельвіра БАЗИЛЮК

13 червня 2024р.

Хмельницький 2024

Хмельницький національний університет
(повне найменування навчального закладу)
Факультет технологій і дизайну
Кафедра дизайну
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва)
Спеціальність 022 Дизайн
(шифр і назва)
Освітня програма Дизайн

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри дизайну

Ельвіра Ельвіра БАЗИЛЮК
15 лютого 2024 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

Кисла Поліна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Книжкова графіка та верстка збірки поезій української поетеси Ірини Сало»

Керівник проекту викладач Горний Павло
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від 15.02.2024 р., № 8.

2. Строк подання студентом закінченої роботи 7 червня 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: об'єкт проектування – збірник поезій, призначення збірника – літературне видання для широкого загалу, автор – Ірина Сало, назва збірника – «Закудрявлена»

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Вступ

розділ 1 – Обґрунтування вихідних даних до проектування об'єкта

розділ 2 – Ретроспектива теми

розділ 3 – Творча розробка дизайну об'єкта проектування

Висновки

Додатки

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6 планшетів 600x900 мм

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

7. Дата видачі завдання 15.02.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Пр
1	Вибір тем та формування вихідних даних	15.02-20.02	
2	Аналіз та обґрунтування вихідних даних до проектування об'єкта	10.02-01.03	
3	Оформлення розділу 1	10.02-01.03	
4	Збір матеріалів та виконання ретроспектива теми	02.03-01.04	
5	Оформлення розділу 2	02.03-01.04	
6	Творча розробка дизайну об'єкта проектування та опрацювання ескізної пропозиції	02.04-15.05	
7	Оформлення розділу 3	26.04-15.05	
8	Формулювання висновків	16.05	
9	Оформлення додатків	17.05-24.05	
10	Друк та виготовлення рекламно-інформаційних матеріалів	25.05-30.05	
11	Допуск кваліфікаційної роботи керівником	28.05-30.05	
12	Нормоконтроль кваліфікаційної роботи	5.06	
13	Перевірка на антиплагіат	7.06	
14	Допуск результатів проектування до захисту	9.09	
15	Рецензування кваліфікаційної роботи	11.06-14.06	
16	Оформлення презентації результатів проектування, підготовка доповіді	7.06-14.06	
17	Захист кваліфікаційної роботи	18.06	

Студентка

(підпис)

Поліна КИСЛА

Керівник роботи

(підпис)

Павло ГОРНИЙ

АНОТАЦІЯ

до дипломної роботи освітнього рівня «бакалавр»
на тему: «Книжкова графіка та верстка збірки поезій української поетеси
Ірини Сало»»

студентки групи ДЗН-20-3а Поліна Кисла
керівник — викладач Павло Горний

Обсяг пояснювальної записки – 52 стор., 4 додатки, 33 джерел посилання.

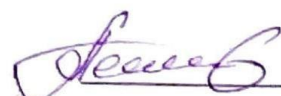
Обсяг графічної частини – 6 планшетів розміром 600x900 мм

КНИЖКОВА ГРАФІКА, ВЕРСТКА, ПОЕТИЧНИЙ ЗБІРНИК, ДИЗАЙН,
МІНІМАЛІЗМ, ІЛЮСТРАЦІЯ, ІРИНА САЛО, «ЗАКУДРЯВЛЕНА»,
ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН, ШРИФТ, ТИПОГРАФІЯ.

У дипломній роботі досліджується дизайн та верстка збірника поезій української поетеси Ірини Сало «Закудрявлена». Розглядаються основні принципи та концепції створення поетичних збірників, аналізуються сучасні підходи до структури та елементів книжкової графіки. На основі ретроспективного огляду розвитку книжкової графіки та дослідження ілюстрацій до віршованих творів в Україні, розроблено макети та варіанти дизайну сторінок збірника. Обґрунтовано головну ідею та концепцію верстки, що включає використання мінімалістичного стилю, тонких ліній темно-червоного кольору, символізуючих думки, та чорних ліній, що утворюють зображення дівчини з книгою.

4.06.2024

(дата)

(підпис)

ЗМІСТ

Вступ	6
1 Обґрунтування вихідних даних до проектування збірника поезій	8
1.1 Основні принципи та концепції створення збірників	8
1.2 Структура та елементи поетичних збірників: аналіз сучасних підходів	16
2 Ретроспектива теми	19
2.1 Історичний огляд розвитку книжкової графіки	19
2.2 Дослідження ілюстрацій до віршованих творів в Україні	26
2.3 Сучасні тренди у дизайні та верстці	29
3 Творча розробка дизайну об'єкта проектування... ..	35
3.1 Вибір та обґрунтування концепції дизайну збірника поезій Ірини Сало	35
3.2 Розробка макетів та варіантів дизайну сторінок збірника... ..	36
3.3 Обґрунтування головної ідеї та дизайну верстки збірника	40
Висновки	47
Перелік джерел посилання.....	48
Додаток А Тренди 2024.....	53
Додаток Б Ескізи ілюстрацій	58
Додаток В Ілюстрації до збірника	60
Додаток Г Сторінки збірника	77
Додаток Д Презентаційні планшети	44

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному світі поезія відіграє важливу роль у культурному та духовному житті суспільства. Одним із важливих аспектів поширення поетичних творів є їх видання у вигляді збірників, що дозволяє не тільки

зберегти художню цінність поезії, а й зробити її доступною для широкого кола читачів. Книжкова графіка та верстка поетичних збірників відіграють ключову роль у формуванні естетичного сприйняття творів та їх популяризації.

Збірник поезій Ірини Сало «Закудрявлена» є важливим внеском в українську літературу, що відображає сучасні тенденції та настрої. Створення візуально привабливого та гармонійного збірника допоможе привернути увагу читачів, сприятиме кращому розумінню та емоційному сприйняттю поетичних творів.

Актуальність теми обумовлена також зростаючими вимогами до якості книжкової продукції в умовах сучасного ринку. Конкуренція серед видавництв спонукає до пошуку нових творчих підходів у дизайні та верстці, що робить дослідження в цій галузі своєчасним та важливим.

Таким чином, тема, присвячена книжковій графіці та верстці збірника поезій Ірини Сало «Закудрявлена», є актуальною з огляду на необхідність підвищення якості видання поетичних творів та розвиток сучасного книжкового дизайну в Україні.

Мета дипломної роботи — розробити концепцію дизайну та верстки збірника поезій Ірини Сало «Закудрявлена», що забезпечить естетичну привабливість та гармонійне сприйняття творів читачами. Для досягнення мети поставлені наступні **завдання**:

- визначити основні принципи та концепції створення збірників, у тому числі поетичних
- дослідити структуру та елементи поетичних збірників;
- дослідити історію розвитку книжкової графіки;
- проаналізувати існуючі приклади збірників;
- проаналізувати сучасні тренди у дизайні та верстці;
- обрати та обґрунтувати концепцію дизайну збірника поезій Ірини Сало;
- розробити варіанти творчих ідей;
- обґрунтувати розробку головної ідеї дизайну верстки збірника.

Практичне значення роботи полягає у створенні професійного та естетично привабливого дизайну збірника поезій, який може бути використаний видавництвами для випуску якісної книжкової продукції, сприяючи популяризації творчості Ірини Сало та підвищенню загального рівня українського книжкового дизайну. Розроблені макети та концепції можуть служити прикладом для інших проєктів у галузі книжкової графіки, а також використовуватися як навчальний матеріал у освітніх програмах з дизайну та верстки.

Структура теоретичної роботи обумовлена її метою і завданнями та складається з вступу, трьох розділів, висновків, переліку джерел інформації (33 позиції), 4 додатки. Дипломна робота складається з пояснювальної записки та 6 планшетів з розмірами 600x900мм.

Пояснювальна записка виконана на 82 сторінках друкованого тексту, містить 4 додатки та список використаних джерел з 33 найменувань.

1 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИХІДНИХ ДАНИХ ДО ПРОЄКТУВАННЯ ЗБІРНИКА ПОЕЗІЙ

1.1 Основні принципи та концепції створення збірників

Поезія, що походить від грецького слова, яке означає творчість або створення, є особливим способом організації мовлення, що вносить у мову додатковий вимір, відмінний від потреб повсякденної мови. Це словесно-художня творчість, переважно віршована. Вірш використовується в кількох значеннях:

1) художня мова, організована поділом на ритмічно сумірні відрізки; поезія у вузькому сенсі; зокрема, властивості віршування тієї чи іншої традиції (наприклад, "античний вірш", "вірш Ахматової");

2) рядок віршованого тексту, організована за певним ритмічним зразком.

Збірник — це зібрання кількох творів на одному носії інформації (книга, оптичний диск тощо)[11].

Поезія має також прагматичне значення. Вона розвиває мовні здібності людини, адже поезія є апофеозом риторики і витонченим вираженням думок і почуттів. Розвиток мовних здібностей веде до вдосконалення когнітивних (пізнавальних) здібностей та відточування інтелекту. Поезія виступає проявом краси мови та думки, наповнюючи людину почуттям прекрасного, що формує в ній естетичне сприйняття. Це, своєю чергою, дає людині сили для гармонійного життя, адже, як справедливо зазначив Федір Михайлович Достоєвський, «краса врятує світ». Поезія також є джерелом людської мудрості у максимально компактній формі, що полегшує людині життя, адже мудрість сприяє легшому подоланню життєвих труднощів.

Художня ілюстрація є одним з найважливіших елементів дитячої книги. Завдання ілюстратора полягає в передачі ідейного та образно-естетичного змісту літературного твору через прийоми та засоби графічного мистецтва. Такі зображення передають мистецьку цінність твору, впливають на емоційний стан читача та відіграють значну роль у процесі естетичного виховання дитини.

Основні принципи створення збірників містять кілька ключових аспектів. Перш за все, важливим етапом є ретельний відбір текстів, які відповідають загальній тематиці та концепції збірника, що формує його ідейне та тематичне ядро. Структурованість збірника є необхідною для забезпечення легкого орієнтування читача, що досягається шляхом поділу на розділи та підрозділи і забезпеченням змісту. Єдність стилю, як у текстах, так і в ілюстраціях та інших графічних елементах, забезпечує цілісність та гармонійність видання. Візуальна привабливість збірника досягається завдяки якісній верстці, відповідним шрифтам, гармонійним кольоровим рішенням та художнім ілюстраціям. Ергономіка також відіграє важливу роль, забезпечуючи зручність у користуванні, що включає зручний формат, відповідний розмір шрифту, якість паперу та палітурки [12].

Концепції створення збірників також є важливими складовими цього процесу. Визначення основної тематики та концепції збірника є ключовим етапом, який визначає загальну спрямованість та унікальність видання. Це може бути збірник

творів одного автора, тематичний збірник або збірник за жанрами. Визначення цільової аудиторії дозволяє адаптувати зміст та оформлення збірника відповідно до її потреб та вподобань. Наприклад, дитячі збірники потребують яскравих ілюстрацій та простих текстів, тоді як збірники для дорослих можуть мати більш складну структуру та дизайн.

Ілюстративний матеріал є важливим аспектом створення збірника, підкреслюючи його тематику та естетику. Ілюстрації повинні гармонійно поєднуватися з текстами, незалежно від техніки виконання. Розробка дизайну та верстки збірника має забезпечити естетичну привабливість та зручність у читанні, включаючи вибір шрифтів, розмірів, міжрядкових інтервалів, полів та інших графічних елементів. Редакційна обробка текстів, яка включає вичитку, коректуру та редактуру, є необхідною для забезпечення високої якості текстового наповнення та відсутності помилок.

Застосування зазначених принципів та концепцій забезпечує створення якісного, естетично привабливого та функціонального збірника, що задовольняє потреби читачів та відповідає сучасним вимогам до книжкової продукції [4].

Процес оформлення друкованого видання складається з трьох послідовних етапів:

1. Підготовчий етап, що включає зародження та розвиток задуму оформлення. На цьому етапі формується концепція, яка перетворюється в проєкт оформлення, а згодом у модель оформлення або макет, належить до процесу режисури видання.

2. Етап виконання та редагування оригіналів оформлення, де визначаються зміст та графічні характеристики обкладинок, суперобкладинок, палітурок, форзаців, внутрішнього оформлення та зображень. Включає роботу над ескізами, пошук і добір ілюстрацій і фотографій, а також компонування оригіналів у єдиний зображальний ряд, є етапом художнього редагування.

3. Композиційно-технічний етап, що охоплює набір та верстку, підготовку зверстаного матеріалу до поліграфічного етапу. Завданнями цього етапу є

забезпечення відповідності всіх елементів видання чинним нормам і стандартам, а також перевірка комплектації.

Авторський оригінал, що надходить до редакції, представляє собою сукупність текстів та зображень. На першому етапі завдання художнього та технічного редакторів полягає у визначенні значення і місця кожного з цих матеріалів у виданні відповідно до задуму, а також у закріпленні за ними певних графічних характеристик, взаємодії, ієрархічної структури та відображенні її у системі рубрикації.

Текстовий матеріал видання поділяється на основний, додатковий та довідково-допоміжний. Кожен вид тексту виконує специфічну функцію у виданні та вимагає особливого опрацювання з боку художніх і технічних редакторів. Додатковий текст, як правило, верстається меншим кеглем порівняно з основним текстом, тоді як довідково-допоміжний текст також друкується дрібним кеглем, але містить виділення, які акцентують увагу читача та виконують пошукові функції.

Зображальний матеріал видання поділяється на обов'язковий та необов'язковий, а також на документальний, тематичний та абстрактний. Обов'язковий зображальний матеріал містить основний зміст, має власну структуру, послідовність, підпорядкованість або чітку прив'язку до тексту, доповнює його та коментує, будучи необхідним для розуміння тексту. Необов'язковий зображальний матеріал не має прив'язки до певних сторінок видання або текстових фрагментів, тому може бути розміщений довільно: на будь-якій сторінці, на вкладках і вклейках, як додатки, у кінці видання, на окремих розворотах тощо[2].

На другому етапі основним завданням є забезпечення гармонійного поєднання зображень, текстів, внутрішнього та зовнішнього оформлення видання. На цьому етапі здійснюється вибір, класифікація та опрацювання всіх ілюстрацій, створення макетів обкладинок, палітурок, титульних елементів і сторінок, насичених декоративними, зображальними і текстовими елементами. Усі графічні та зображальні елементи повинні об'єднувати різнорідну текстову частину,

утворюючи нерозривну єдність, завдяки чому видання сприймається цілісно та унікально.

На третьому етапі процесу підготовки друкованого видання відбувається остаточне розташування текстових та графічних матеріалів, а також їх перевірка на відповідність встановленим нормам і стандартам. Цей етап включає створення оригінал-макету, який подається на поліграфічне підприємство для подальшого друкування. Навіть на етапі поліграфії можуть виникати питання, які вирішуються спільно художнім та технічними редакторами. Для кожного видання, призначеного для друку, складається план-проект оформлення, який розробляється художнім редактором спільно з головним редактором з урахуванням рекомендацій технічного редактора. У цьому проекті фіксуються всі аспекти оформлення видання, включаючи просторове розташування, складові елементи, способи виконання друкарських форм, методи друку, оформлення та інші технічні деталі. Розробка проекту проводиться з урахуванням технічних та технологічних можливостей поліграфічної бази, а також наявних матеріальних та фінансових ресурсів. Основою для розробки такого проекту є аналіз таких параметрів, як тип видання, обсяг, склад, та наклад.

При розробці проекту оформлення друкованого видання слід керуватися такими стандартами, відповідно до конкретного літературного твору:

- ДСТУ 3003-95: Технологія поліграфічних процесів.
- ДСТУ 3017-2015: Видання. Основні види: Терміни та визначення.
- ДСТУ 3018-95: Видання. Поліграфічне виконання.
- ДСТУ 3772-98: Оригінали для поліграфічного відтворення:

Загальні технічні вимоги.

Параметри видання при підготовці оригінал-макету збірки поезій визначаються, насамперед, форматом. Формат позначається часткою аркуша та обрізним форматом. При виборі формату враховується площа сторінки для забезпечення зручного розташування текстів і зображень. Просторові пропорції враховують співвідношення товщини та формату, а також обсяг видання. Формати

видань поділяються на стандартні, додаткові та нестандартні. Стандартні формати журнальних і книжкових видань, за винятком альбомів, атласів, книжок-іграшок, буклетів, факсимільних, бібліофільських, нотних видань, календарів, видань для експорту та друку на іноземній базі, а також мініатюрних, унікальних і експериментальних видань, визначені в ГОСТ 5773-90 "Видання книжкові і журнальні. Формати" [6]. Важливо враховувати обмеження на розмір полів у виданнях будь-якого типу. Поля не повинні бути меншими за такі значення: корінцеве поле – не менше 10 мм, верхнє поле – не менше 12 мм, зовнішнє поле – не менше 11 мм, нижнє поле — не менше 15 мм.

Формати поетичних збірок є найбільш різноманітними серед літературнохудожніх видань. Наприклад:

- 60x84/32 (серія "Перлини світової лірики")
- 70x90/32 (серія "Бібліотека поета")
- 84x100/32 (Світанок, збірка світової поезії, вид-во "Веселка")
- 70x108/64 (О. Гончар. Фронтові поезії)
- 60x92/64 (Струни серця: укр. нар. пісні)
- 100x60/32 (Вінграновський М. Губами теплими і оком золотим)
- 70x108/32 (Микола Зеров)
- 84x100/32 (Леся Українка)
- 60x84/16 (Сонети Франка)
- 60x108/32 (Г. Сковорода)
- 70x100/32 (Борис Олійник. Поеми)
- 84x90/32 (Олександр Олесь. Чари ночі)

У процесі оформлення поетичних видань важливо враховувати різні аспекти, що включають в себе формат шпальти, спускні сторінки, оформлення кінцевих сторінок, вибір гарнітури та шрифтів, композиційне оформлення рубрикації та пагінації, оформлення колонтитулів та колонцифр, склад титульних елементів, розміщення та оформлення зображень, текстівок, зовнішнє оформлення, оформлення форзаца, брошурувально-палітурні операції та вибір

матеріалів. Всі ці аспекти важливі для створення якісних та естетично привабливих поетичних видань.

Після опрацювання текстової та зображальної частини, технічний редактор визначає необхідність таких елементів:

1. Спуски.
2. Ініціал.
3. Кінцева сторінка.
4. Внутрішньотекстові виділення.
5. Заголовки.
6. Лінійки над виносками.
7. Розділові декоративні елементи.
8. Німа рубрикація.
9. Колонтитули та колонцифри.
10. Зміст.

У літературно-художніх виданнях рубрикація зазвичай нескладна, містить назви творів, згрупованих за розділами. Такий зміст розміщується наприкінці видання.

Заголовки також відіграють важливу роль в акцентуванні уваги читачів на ключових матеріалах, тому їхньому оформленню приділяється першочергова увага. Для особливого виділення заголовків часто використовують лінійки, рамки або акцидентні шрифти [6].

Виділення тексту в основному масиві здійснюється за допомогою шрифтових та нешрифтових способів.

Шрифтові методи виділення тексту охоплюють різні засоби, такі як зміна нахилу, щільності та насиченості шрифту, використання різних гарнітур для окремих фрагментів, виділення слів або фраз за допомогою зміни ширини знаків, збільшення або зменшення кегля основного шрифту на певну кількість пунктів, а також використання капітелей та ініціалів для позначення нових значущих частин

тексту. Нешрифтові методи включають збільшення інтерлініювання, відступи, обрамлення, зміну кольору тексту або фону, а також виворотку. Атрибути стилю визначають параметри форматування тексту, включаючи вибір шрифту, кегля, інтерлінії, абзацний відступ, пробіли між словами, розміщення табуляції у таблицях, а також відступи при наборі поезії.

При використанні графічних матеріалів важливо обрати відповідний графічний зразок, ввести або створити його, обґрунтувати вибір кольорів для майбутніх ілюстрацій та включити їх до ескізу макету видання. Графіка та ілюстрації мають значний вплив на сприйняття та розуміння змісту видання, включаючи електронні формати. Ілюстрації роблять видання більш привабливими, але їх надмірне використання може перешкоджати сприйняттю тексту.

Видавництва та поліграфісти уважно вибирають ілюстрації, особливо кольорові, для книг, які мають бути надруковані, через необхідність спеціальної обробки, такої як растрівання та кольорова обробка, що збільшує складність та вартість виготовлення видань. Технічне виконання ілюстрацій (повнокольорові тонові або штрихові малюнки, кольорове або чорно-біле фото) залежить від характеру інформації та бюджету видання, а також обсягу роботи верстальника та художника.

При оформленні обкладинки зазвичай розміщують ім'я автора та назву книги, іноді додають назву серії, логотип видавництва, анотації, біографію та портрет автора. Ці елементи додають важливість виданню. Логотипи використовуються відомими видавництвами, а назва серії часто краще характеризує книгу, ніж сама назва. Інформація про автора зазначається, коли його ім'я є відомим брендом у видавничій сфері. Зовнішній вигляд обкладинки відіграє важливу роль у першому враженні читача про видання.

Отже, створення збірників літературно-художніх творів базується на ретельному застосуванні різноманітних принципів та концепцій, спрямованих на забезпечення оптимального оформлення та зручності сприйняття інформації. Це включає в себе визначення формату та шпальти, ретельний розрахунок спусків та

заставок, увагу до оформлення кінцевих сторінок, вибір гарнітури та шрифтів, розробку композиційної структури рубрикації, правильне оформлення колонтитулів та колонцифр, а також створення ефективних титульних елементів. Крім того, важливе значення має організація зображень та ілюстрацій, адекватне оформлення текстівок та увага до зовнішнього оформлення, включаючи вибір обкладинки та кольорових рішень. Ці принципи сприяють створенню збірників, які естетично приємні та зручні для читача, та сприяють їхньому успішному сприйняттю та рецепції.

1.2 Структура та елементи поетичних збірників: аналіз сучасних підходів

Літературно-художнє видання є комплексним твором, який впливає на читача за допомогою художніх засобів, передаючи емоційно-сенсові відтінки та привертаючи його увагу. Різноманітні жанри літературно-художніх творів, такі як лірика, філософська та громадянська поезія, використовуються з різноманітними художніми прийомами, які ефективно підкреслюються спільно з візуальними образами. Полікодовий художній текст є системою, у якій текст та візуальні компоненти взаємодіють, утворюючи єдине ціле з візуальним, структурним, смисловим та функціональним значенням, спрямоване на комплексний вплив на читача. Ілюстрація, як важливий іконічний елемент, може виконувати різноманітні функції, включаючи ідентифікаційну, дескриптивну, експресивну та символічну. Основні етапи редакторської підготовки літературно-художнього видання включають розробку концепції, редагування тексту, підготовку апарату видання та розробку плану ілюстрування та оформлення[8].

Сучасний ринок літературних збірок характеризується широким асортиментом доступних варіантів, що обумовлено технологічним прогресом, конкуренцією та зростанням вимог до споживача. Постмодерністська епоха суттєво вплинула на ілюстративне оформлення книг, спонукаючи до синтезу різних стилів та технік, які створюють унікальну інтерпретацію тексту. Різноманітні техніки малювання, такі як рисунок, живопис, колаж, та цифрове мистецтво широко використовуються в графічному дизайні книг, пристосовуючись до нових вимог та технологічних можливостей. Цифрові технології змінюють відношення до видавничої справи, сприяючи появі цифрових аналогів книг та збільшенню різноманітності та експресивності ілюстрацій. Художники використовують різноманітні програмні засоби, такі як Adobe Illustrator, для створення векторних графічних образів, підкреслюючи свою творчу індивідуальність та майстерність.

На сьогоднішній день українські художники-графіки мають можливість вільно працювати, не обмежуючись цензурою чи технічними обмеженнями. Для

розуміння процесів художнього та технічного оформлення поетичних видань потрібно визначитися з деякими поняттями. Верстка включає в себе створення макету документа, у якому розміщується текст, графіка та інші елементи з урахуванням дизайну та композиції. Цей процес включає вибір шрифту та його розмірів, налаштування міжрядкового та міжбуквенного інтервалів, визначення розміру сторінки та полів, розташування фотографій, ілюстрацій та інших графічних елементів, а також форматування заголовків, списків, змісту та іншого тексту. Також можуть використовуватися різні типи обкладинок, що можуть впливати на зовнішній вигляд і привабливість видання. Макет передбачає чітку схему розташування елементів на сторінці. У поезії важливою є ритмічність, емоційність виразу та використання різноманітних художніх засобів. Художники різних часів завжди намагалися передати образність, символіку та метафори поезії через графічні зображення, що створює високі вимоги до оформлення поетичних творів [12].

Існує різноманітність видів поетичних видань, які можуть містити наступне:

1. Тематичні збірки: містять вірші на певну тему або з певної галузі, такі як природа, любов, смуток тощо.
2. Жанрові збірки: містять вірші певного жанру, такого як лірика, епіка або драма.
3. Авторські збірки: складаються з віршів одного автора.
4. Антології: містять вірші різних авторів на певну тему або в певному жанрі.
5. Регіональні збірки: об'єднують в собі вірші авторів з певного регіону або країни.
6. Історичні збірки: містять вірші, написані у певний історичний період.

Дана різноманітність визначає вимоги до технічного та художнього оформлення поетичних видань. Основною складовою збірки є поетичні твори, що можуть включати вірші одного або декількох авторів, які різняться за темами, стилями та формами. До збірки додається попереднє або вступне слово, в якому

автор або редактор пояснює мету створення збірки, її структуру та надає контекст для розуміння творів. Вступ може передувати кожному розділу, що містить короткий опис тематики, стилю або формату віршів у цьому розділі. Розділи збірки об'єднують вірші за певною темою, стилем або форматом, і часто названі відповідно до теми або ідеї. Підзаголовки сприяють кращому розумінню читачем теми або ідеї, що об'єднує групу віршів. Ілюстрації доповнюють текст віршів зображеннями, малюнками, фотографіями або графічними елементами. Біографії та портрети авторів включають зображення та короткі описи життя і творчості поетів, чий вірші входять до складу збірки.

Отже, сучасні підходи до структури та компонентів поетичних збірників відображають високий рівень технічної та художньої компетентності у видавничій діяльності. Ці збірки, як складні художні твори, включають елементи, такі як поетичні твори, вступні матеріали, розділи за темами, ілюстрації, а також біографічні дані про авторів, що допомагають створити цільоване та комплексне сприйняття поезії для читача.

2 РЕТРОСПЕКТИВА ТЕМИ

2.1 Історичний огляд розвитку книжкової графіки

На початку ХХ століття розвиток графіки в Україні значно вплинув взаємозв'язок українського мистецтва з польським. Динамічний розвиток цього виду мистецтва відбувався завдяки постійним контактам, виставкам та діяльності польських художників у містах України, а також особистісному творчому впливу майстрів, у яких навчалися українські художники.

З проголошенням Української Народної Республіки та створенням Міністерства народної освіти під керівництвом Івана Стешенка, організація вищої художньої освіти набула державного значення. Українська влада усвідомлювала

важливість мистецтва для суспільства і з самого початку свого існування прагнула створити відповідні державні інституції, які сприяли б розвитку мистецтва та його популяризації серед населення. Особлива увага до мистецьких питань пояснюється тим, що багато урядовців самі були представниками художньої інтелігенції, і добре розуміли вплив мистецтва на формування світогляду людей. Серед них можна згадати письменника В. Винниченка, який пізніше проявив себе як художник, першого генерального секретаря освіти, поета і літератора І. Стешенка та його заступника П. Холодного [3].

Протягом попередніх століть талановита молодь з України змушена була шукати можливостей для розвитку за кордоном, поки у 1917 році не була створена Українська академія мистецтва. За короткий час ця академія зробила значний внесок у розвиток української культури та світового мистецтва, сприявши українському Відродженню і виховавши багато талановитих особистостей з унікальним баченням і розумінням реальності, а також високопрофесійними навичками.

До 1920 року на теренах України вже діяло чотири академії мистецтв, розташовані у Києві, Одесі, Кам'янці та Вінниці. Однак, крім київської, їх створення базувалося переважно на реорганізації колишніх середніх училищ малярства та різьбярства, зокрема у місті Одесі. Деякі з цих закладів мали обмежену матеріально-технічну базу. Навіть у надзвичайно складних умовах, що панували у країні в цей період, зокрема голоду, розрухи та відсутності матеріальної підтримки з боку держави, художні вищі навчальні заклади продовжували свою діяльність. На 1927 рік в Україні діяло п'ять вищих навчальних закладів у сфері образотворчого мистецтва, у тому числі Київський художній інститут, Харківський художній технікум, Одеський художній політехнікум, а також Межигірський та Миргородський художньо-керамічні технікуми.

Розвиток індустріального та технічного секторів у Львові сприяв відновленню інтересу до графічного мистецтва та відчутному розмежуванню між прикладною графікою та естампом як самостійною художньою формою. У 1932 році відбулася виставка сучасної графіки Асоціації Незалежних Українських

Митців у Львові, що пролила світло на широкий спектр можливостей художників-графіків. Істотний внесок у цей процес внесло навчання львівських художників у провідних академіях Кракова, Відня та Мюнхена, що стало фундаментом для формування місцевої художньої школи.

Існування різних шкіл графіки в Україні, зокрема в Києві, Харкові, Одесі та Львові, відображалося в розвитку художньої освіти та вищої художньої освіти в країні. У Львові ця школа графіки пізніше стала пов'язана з Львівським художнім інститутом, перетвореним на Львівську національну академію мистецтв у 1946 році, а також з Українським поліграфічним інститутом. Останній виник з графічної майстерні, заснованої Георгієм Нарбутом у 1917 році, і спочатку був частиною Української академії мистецтва в Києві. У 1924 році майстерню перетворили на факультет у Київському художньому інституті, а пізніше, у 1930 році, перенесли до Харкова, де об'єднали з поліграфічними факультетами Харківського та Одеського художніх інститутів, утворивши Український поліграфічний інститут. У 1945 році цей інститут перевели до Львова, де він став відомий як Українська академія друкарства.

Взаємодія окремих графічних шкіл у різних містах сприяла формуванню єдиного художнього простору, де проявлялися спільні течії та напрями, незважаючи на політичні й ідеологічні відмінності. Нарбутівська течія, утворена під впливом Георгія Нарбута та його послідовників, таких як Л. Лозовський, М. Кирнарський та інші, вирізнялася полістилізмом пластичної мови, що стала основою унікального феномену української графіки. Нарбут та його співробітники поєднували різні стилі та напрями мистецтва, включаючи модерн, символізм, неокласицизм, експресіонізм, кубізм та інші. Формування цього стилю також пов'язане зі зверненням до давніх та екзотичних культур, а також до народної творчості та фольклору.

Полістилізм Нарбута став основою для нарбутівської школи, яка вплинула на формування мистецького образу України у 1920-1930 роках. Роботи В.

Кричевського відзначалися різноманіттям стилів та напрямів, які включали неотрадиціоналізм, неопримітивізм, експресіонізм, конструктивізм та інші.

Книжкова графіка відображує важливий аспект розвитку культури та мистецтва, що відбувався протягом ХХ століття в Україні. Особливо значущим періодом є 1920-ті роки, коли Львів став центром еміграції творчої інтелігенції зі Східної України. Художники з різних міст, таких як Київ, прибули до Львова і сприяли формуванню там мистецької атмосфери. Відкриття Асоціації незалежних українських митців у 1931 році також відіграло важливу роль у стимулюванні творчості та використанні стилізованих елементів ар деко у книжковій графіці.

Популярність українського друкованого слова у Львові у 1920-1930-ті роки призвела до значного збільшення кількості видань українською мовою. Близько 500 назв газет і часописів, а також численні календарі, художні та наукові видання були опубліковані в місті протягом цього періоду. Діяло також багато друкарень, які спеціалізувалися на виданні книг українською мовою.

Після Другої світової війни українське образотворче мистецтво зазнало значних змін. Незважаючи на те, що три осередки — київський, львівський та харківський — залишалися центрами розвитку мистецтва графіки, втратилися багато талановитих художників, які були змушені емігрувати. Ті, хто залишився, стикалися з обмеженнями соцреалізму та пристосовувалися до вимог агітаційнопропагандистської діяльності режиму.

Останні дослідження, проведені у ХХІ столітті, відображають значний інтерес до мистецтва української книжкової обкладинки. Вони сприяють розкриттю важливого періоду в історії українського мистецтва та поглибленню розуміння процесів, що відбувалися в цей час.

Соціальний склад курсу, до якого належав Б. Гурман, був неоднорідним. Половину студентів склали вихідці з селянських родин Львівської області, які

мали приблизно однакові здібності, тоді як іншу частину становили підготовлені старші студенти з різних областей України, з різним рівнем матеріального забезпечення — від дочок генералів та професорів до вихованців дитячих будинків. Студенти перших та других курсів на практиці освоювали доступні (дозволені ЛПТом) техніки гравюри, такі як літографія, офорт, ксилографія, меццотинто, цинкографія та ліногравюра. Художній шрифт вивчали за методикою Лазаревського. Художнє оформлення книг практикували за зразками російських фахівців московської школи, таких як Фаворський, Павлов, Поляков, Сідоров, Флоров та інші. Водночас усі українські школи графіки та митці, зокрема Нарбут, Кричевський, Бойчук, Малевич, Гординський, Ковжун та багато інших, були забороненими.

Головним художнім закладом Одеси було художнє училище, яке зазнало численних реорганізацій. Станом на 1923 рік воно перетворилося на великий художній комбінат із розвиненою виробничою системою навчання і було перейменовано на Політехнікум образотворчих мистецтв, що готував фахівців широкого профілю: художників-монументалістів, поліграфістів, станковістів. У 1930 році Одеський політехнікум образотворчих мистецтв було перейменовано на художній інститут, а в 1934 році він знову став училищем. Кількість відділень суттєво скоротилася, залишилися лише станковий живопис, скульптура та кераміка. У 1966 році, на хвилі заохочення творчого потенціалу країни для галузі промисловості та сучасного побуту, з'явилося відділення художнього конструювання. У 1997 році училище отримало сучасну назву – Одеське художньо-театральне училище імені М. Б. Грекова, з відділеннями: художньопедагогічним, художньо-театральним, народної художньої творчості.

У 1965 році при Одеському педагогічному інституті було вперше в Україні засновано художньо-графічний факультет. В Одесі також функціонує державний педагогічний інститут імені К. Д. Ушинського, де успішно вивчають графічні мистецтва. Підтвердженням цього є випуск ілюстрованого каталогу «Екслібрис». У вступному слові до нього голова секції графіки Одеської обласної організації

Спілки художників України Д. Жижин зазначає, що виставка одеського екслібриса, в якій взяли участь 20 художників, свідчить про наявність у місті митців, які працюють у галузі книжкового знаку та не губляться на тлі відомих представників місцевої школи живопису й виразного одеського плаката [3].

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури відіграла ключову роль у підготовці національних фахівців в галузі книжкової графіки. Від самого початку свого існування у навчальному закладі навчання проводилося у форматі індивідуальних майстерень, що дозволяло керівникам формувати власні школи. Завдяки внеску Г. Нарбута було розпочато відродження національних традицій у цій галузі. На початку 1920-х років студенти факультету мали можливість працювати над оформленням книг, що включало створення макетів, набір тексту, виготовлення відбитків та компоновання з малюнком. Пізніше, у 1945 році, роботу майстерень графіки перейняв живописний факультет, а в 1948 році створено факультет графічних мистецтв з майстернями ілюстрування та оформлення книги, станкової графіки та плакатного мистецтва. З 1948 по 2004 рік кафедру графічних мистецтв очолювали такі відомі професори, як В. Касіян, О. Пащенко, М. Попов і В. Шостя, а з 2004 року керівництво цією кафедрою перейшло до професора В. Перевальського. Упродовж цього часу композицію книги в навчальному закладі викладали видатні митці, серед яких були В. Касіян, І. Плещинський, М. Попов, А. Серета, В. Чебанік та Г. Якутович.

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури відіграла ключову роль у підготовці національних фахівців в галузі книжкової графіки.

Від самого початку свого існування у навчальному закладі навчання проводилося у форматі індивідуальних майстерень, що дозволяло керівникам формувати власні школи. Завдяки внеску Г. Нарбута було розпочато відродження національних традицій у цій галузі. На початку 1920-х років студенти факультету мали можливість працювати над оформленням книг, що включало створення макетів, набір тексту, виготовлення відбитків та компоновання з малюнком. Пізніше, у 1945 році, роботу майстерень графіки перейняв живописний факультет,

а в 1948 році створено факультет графічних мистецтв з майстернями ілюстрування та оформлення книги, станкової графіки та плакатного мистецтва. З 1948 по 2004 рік кафедру графічних мистецтв очолювали такі відомі професори, як В. Касіян, О. Пащенко, М. Попов і В. Шостя, а з 2004 року керівництво цією кафедрою перейшло до професора В. Перевальського. Упродовж цього часу композицію книги в навчальному закладі викладали видатні митці, серед яких були В. Касіян, І. Плещинський, М. Попов, А. Серета, В. Чебанік та Г. Якутович.

У 1993 році вчена рада Академії затвердила створення майстерні книжкової графіки під керівництвом доцента, а нині професора Г. Галинської, яка раніше працювала в однойменній майстерні професора В. Чебаніка. В даний час на кафедрі викладають графічні техніки (гравюру, офорт, літографію) професор В. Перевальський, професора В. Мітченко, доценти В. Вандаловський, І. Кириченко; основи композиції — доцент В. Кириченко. Крім того, при кафедрі діють навчально-методична лабораторія графічних мистецтв та навчально-виробничі лабораторії плоского, високого та глибокого авторського художнього друку. Метою навчання в майстерні книжкової графіки є формування особистості з духовним змістом, творчою індивідуальністю та високим професійним рівнем, що володіє художніми засобами сучасного мистецтва книги.

Розвиток системи художньої освіти протягом ХХ століття виявився складним і різноманітним. Формування кожної графічної школи — київської, харківської, Одеської та, пізніше, львівської — відбувалося відповідно до конкретних умов, що склалися в певному регіоні. Видатними центрами стали художні міста Київ і Львів.

Професори графічних шкіл виховали численних талановитих художників книжкової графіки, які збагатили культурний доробок України та здобули визнання за її межами. Розширилися жанри книжок, ілюстрованих випускниками, які успішно освоюють найскладніші графічні техніки, піднімають рівень майстерності та культуру книги. Графічне мистецтво, зокрема книжкова графіка, продовжує свій розвиток, адаптуючись до вимог часу і зберігаючи свою незалежність і самодостатність.

2.2 Дослідження ілюстрацій до віршованих творів в Україні

Ілюстрування поетичних творів є важливим засобом вивчення літературних прийомів, таких як образи та інші поетичні елементи. Вони дозволяють створити особисту інтерпретацію твору, розглядаючи різні аспекти його змісту та форми.

Книги у літературному жанрі рідко ілюструються з різних причин. Більшість поетів, які публікуються в літературних журналах або великих видавництвах, не вважають за потрібне додавати ілюстрації до своїх творів. Вони бажають, щоб увага читача була спрямована на слова, а не на візуальні елементи. Це відрізняється від більшості художників та фотографів, які очікують, що їх творіння буде окремим витвором мистецтва. Отже, поетична книга з внутрішніми ілюстраціями вважається рідкісним винятком.

Ілюстрування поезії вимагає високої кваліфікації, оскільки поетичний текст використовує багато метафор і символів. На відміну від дитячих віршів, які можна зобразити буквально, доросла поезія потребує більш витонченого і абстрактного підходу, де гра образів та відтворення метафор відіграють ключову роль.

Правильне і гармонійне оформлення віршованих творів передбачає врахування взаємозв'язку між текстом і малюнком. Розуміння поетичного змісту та візуальна гармонія допомагають створити емоційну атмосферу, яка передає суть написаного.

Творці майстерні «Аграфка», Роман Романишин та Андрій Лесів, підкреслюють важливість особистісного зв'язку між художником і поетичним текстом. Вони відзначають, що найкомфортніше для них ілюструвати твори авторів, з якими вони відчувають ментальну спільність. Цей зв'язок дозволяє їм перетворити слова в образи у своїй уяві. Основними аспектами поезії для них є ритм, звукова гармонія та взаємозв'язок між римами та візуальними елементами. Вони розробляли збірки для таких відомих творців, як Іван Франко, Ігор-Богдан Антонич, Віслава Шимборська та Григорій Чубай [1].

Історично-літературний контекст є важливим для ілюстраторів, які прагнуть передати атмосферу твору через візуальне вираження. Дослідження життєпису авторів, їхніх уподобань та творчого натяку, а також ретельний аналіз архівних матеріалів стають основою успішного ілюстрування. Такий підхід дозволяє передати особистість автора і атмосферу твору через образність.

При ілюструванні збірки "П'ятикнижжя" Григорія Чубая, автори брали за основу оригінальний видрук, який сам поет створив у чорно-червоних кольорах. Вони використовували автентичні колажі, намагалися передати друкарський стиль і використали фотографії поета з родинного архіву. Крім того, уважно враховувались поліграфічні особливості, такі як тиснення та використання лаків, для створення естетичного вигляду книги.

Такий підхід відкриває можливості для експериментів з різними стилями, техніками та матеріалами, що дозволяє створити унікальний художній вираз для кожної збірки.

У взаємодії між ілюстраціями та текстом автор прагне досягти балансу, щоб жодна з цих складових не домінувала над іншою і не порушувала цілісність картини. Для забезпечення читабельності ілюстрацій та зручного читання тексту ілюстратору варто створити вільну зону на малюнку, яка має бути достатньо великою для вміщення тексту. Цей розмір можна визначити, враховуючи фіктивний розгорнутий розмір сторінки з врахуванням правильного шрифту. Такий підхід дозволяє зберегти відповідну пропорцію між текстом і ілюстрацією, забезпечуючи чіткість та читабельність.

Для підтримки зв'язку між різними частинами книги створюється розкадровка, яка включає маленькі зарисовки всіх сторінок, включаючи обкладинку, форзаци, титульний аркуш, присвята і т. д. Цей підхід є корисним для вносити зміни та коригувати роботу протягом процесу створення.

Важливим аспектом ілюстрування є гармонія між кольорами, яка забезпечує візуальну єдність та цілісність. Правильний вибір кольорів може відображати емоційний тон тексту: теплі та яскраві кольори можуть підкреслити радість або

енергію, тоді як холодні та приглушені кольори створюють атмосферу таємничості, печалі або спокою. Використання контрастності та збереження балансу між кольорами допомагають підкреслити ключові елементи і привернути увагу.

Згідно сучасних тенденцій, рекомендується обирати обмежену кількість кольорів для кожної сторінки, що робить книгу більш цілісною та привабливою, особливо для дорослої аудиторії. Стремглаве застосування кольорів та мінімалістичний стиль графічного оформлення є найбільш доцільними для ілюстрування віршованої лірики. Цей підхід дозволяє зосередитися на контенті, спрощує сприйняття інформації та робить книгу більш привабливою для аудиторії, що шукає конкретну інформацію або хоче зосередитися на ключових аспектах.

При виборі кольорової палітри для ілюстрацій можна керуватися тематикою або сюжетними аспектами оповіданої історії. Наприклад, у випадку збірки поезій "373" Маріанни Кіяновської, яку оформила творча майстерня "Аграфка", використано лише два кольори: зелений і сірий. Кожен з цих кольорів несе в собі специфічне сенсове навантаження: зелений асоціюється із життям, тоді як сірий - зі смертю, що відображено у візуалізації образу проростання трави через асфальт. Ця метафора символізує триумф життя над смертю.

2.3 Сучасні тренди у дизайні та верстці

Сучасні тренди в дизайні та верстці постійно змінюються, відповідаючи на виклики технологічного прогресу та естетичні запити користувачів. У 2024 році провідні платформи Adobe, Shutterstock і Canva виділяють кілька ключових напрямків, які визначатимуть майбутнє візуальної комунікації. Ці тренди охоплюють різні аспекти дизайну, включаючи кольорові палітри, типографіку, використання штучного інтелекту та інтерактивні елементи [13].

Здавалося б, що ще можна додати до вже насиченого калейдоскопа кольорів та форм. Проте 2024 рік виявиться багатим на нові відтінки та ідеї, які дадуть нове дихання тенденціям попередніх декад. Відзначені як провідні, Adobe, Shutterstock і

Canva виділяють ключові тренди, які будуть домінувати в дизайні протягом наступного року (додаток А).

1. Ритм. В умовах, коли психічне та емоційне здоров'я набуває глобального пріоритету, ритмічні візуальні ефекти мають заспокійливий вплив. Вони варіюються від абстрактних та повторюваних фонів до форм, що повільно змінюються і трансформуються під спокійні звуки та музику. Такі ефекти активно впроваджуються брендами для створення візуально приємних та розслаблюючих середовищ.

2. Радість і здивування. Споживачі шукають візуальних образів, які викликають почуття радості та зачарування, допомагаючи їм пережити труднощі. Цей тренд охоплює прості життєві радощі, а також розкіш і фантастичні середовища, створені за допомогою штучного інтелекту. Такі образи здатні забезпечити емоційну підтримку та підняти настрій.

3. Динамічний вимір. Поєднання 2D- і 3D-елементів, завдяки розвитку ігор, віртуальної та доповненої реальності, стало звичним у сучасному дизайні. Це сприяє створенню більш інтерактивних та захоплюючих візуальних ефектів, які поєднують різні типи ресурсів та вимірів.

4. Нова ностальгія. Захоплення стилями, дизайном і технологіями минулих десятиліть переростає у глибоке занурення в усі епохи та переосмислення вінтажних стилів життя. Використання гіперреалістичних візуалізацій, створених за допомогою ШІ, дозволяє передати творчість минулих періодів у новому світлі.

5. Дизайн від ШІ. Штучний інтелект швидко стає невід'ємним інструментом дизайну, допомагаючи створювати гіперреальні образи, абстрактні 3D-візуалізації та макети продуктів у стилі Metaverse. Інтеграція естетики ШІ у ваш дизайн — це швидкий спосіб використати гіперреальний настрій 2024 року. Платформи запускають різні ШІ-сервіси для створення й редагування рекламних креативів, що дозволяє швидко адаптуватися до нових тенденцій.

6. Тиха розкіш. Тренд на «невидиме багатство», що акцентує на кураторстві непомітної естетики розкоші, поширюється у графічному дизайні,

брендингу та дизайні вебсайтів. Відмова від логотипів і блиску на користь високоякісних матеріалів, таких як верблюжа вовна та кашемір, вимагає зосередження на тонких деталях і продуманих штрихах [13].

7. Гіперреалістична фотографія. Тенденція до створення фотографій надвисокої чіткості за допомогою камер з технологією HD, а також покращення наявних фотографій через програмне забезпечення для збільшення зображень. Це дозволяє створювати портрети високої роздільної здатності, гіперреалістичні сцени та 3D-персонажі з високою деталізацією.

8. Ностальгічні колірні палітри. Пастельні палітри бузкового, синього шамбре, вигорілого помаранчевого та сонячного жовтого, натхненні естетикою 1950-х років, стають альтернативою нейтральним відтінкам, які відстоює тренд «тиха розкіш». Поєднання кількох яскравих пастельних відтінків створює свіжий і сучасний вигляд.

9. Колажі з анімацією. Запозичені зі скрапбуків і фотоколажів, анімаційні колажі створюють складні, мінливі перспективи, додаючи дизайну динамічності та глибини. Цей тренд передбачає використання рухомих елементів, що робить зображення більш живими та цікавими.

10. Flow and Form. Поєднання геометричних та органічних форм у дизайні створює простий, виразний та абстрактний вигляд. Блоб-арт і плавні форми на муралах є прикладами цього тренду, що надають дизайну природну гармонію.

11. Сюрреалізм. Повернення тренду, натхненного мистецьким рухом 20-го століття, характеризується фантазійним мистецтвом, неземними конструкціями та дивними, підсвідомими зв'язками. Це додає дизайну загадковості та унікальності.

12. Пікселі. Тренд на пікселізацію, що спирається на класичні 8-розрядні відеоігри та комп'ютерну анімацію, викликає відчуття комфорту та ностальгії. Сітки, блокові шрифти та піксельний арт є ключовими елементами цього напрямку.

13. Сміливість. Повернення яскравих флуоресцентних кольорових схем і округлих шрифтів без засічок передає позитив, веселощі та оптимізм. Цей тренд

використовується організаціями, що прагнуть до зміни поколінь, і передає радісний настрій.

Сучасні тренди у дизайні та верстці демонструють багатогранність і динамічність сучасної візуальної культури. Використання пастельних кольорів, тихої розкоші, сюрреалізму та гіперреалістичних фотографій створює нові можливості для самовираження та комунікації. Поєднання елементів з різних епох та стилів, а також впровадження новітніх технологій, таких як штучний інтелект і віртуальна реальність, дозволяє дизайнерам і верстальникам створювати унікальні, захоплюючі проєкти, що відповідають вимогам часу [13].

Отже, тренди в дизайні та верстці зазнають постійних змін, відповідаючи на виклики технологічного прогресу та естетичні запити користувачів. У 2024 році провідні платформи Adobe, Shutterstock і Canva виділяють кілька ключових напрямків, які визначатимуть майбутнє візуальної комунікації. Ці тренди охоплюють різні аспекти дизайну, включаючи кольорові палітри, типографіку, використання штучного інтелекту та інтерактивні елементи.

Одним із найпомітніших трендів є використання пастельних кольорів. Відтінки бузкового, синього шамбре, вигорілого помаранчевого та сонячного жовтого стають популярними, створюючи відчуття ніжності та ностальгії. Ці кольори часто використовуються для передачі позитивних емоцій та створення легких, приємних на вигляд інтерфейсів.

Тренд тихої розкоші акцентує на кураторстві непомітної естетики розкоші, що проявляється у високоякісних, позачасових матеріалах та деталях. Відмова від логотипів і блиску на користь натуральних тканин та тонких, продуманих штрихів створює відчуття елегантної скромності.

Сюрреалізм, натхненний мистецьким рухом 20-го століття, повертається у сучасний дизайн, включаючи фантазійне мистецтво, неземні конструкції та підсвідомі зв'язки. Сюрреалістичні елементи додають загадковості та унікальності сучасним дизайнам.

Колажі з анімацією, запозичені зі скрапбуків і фотоколажів, створюють складні, мінливі перспективи. Анімаційні колажі додають динамічності та глибини дизайну, роблячи його більш живим та цікавим.

Гіперреалістична фотографія використовує надвисоку чіткість зображень та гіперреалістичні сцени для створення вражаючих візуальних ефектів. Цей тренд включає портрети високої роздільної здатності, деталізовані сцени та 3Dперсонажі.

В області верстки помітні кілька ключових напрямків. Шрифти з зарубками стають популярними в графічному дизайні та верстці, додаючи тексту вишуканості та відповідаючи тенденції спокійної розкоші, що набирає популярності у брендингу та пакуванні.

Поєднання 2D- і 3D-елементів у верстці стає все більш поширеним, завдяки розвитку технологій віртуальної та доповненої реальності. Це сприяє створенню інтерактивних і захоплюючих макетів. Тренд Flow and Form, що поєднує геометричні та органічні форми, створює простий, виразний і абстрактний вигляд у верстці. Блоб-арт і плавні форми на муралах є прикладами цього тренду, що надають дизайну природну гармонію.

Сміливий брендинг, який використовує яскраві флуоресцентні кольорові схеми та округлі шрифти без засічок, передає позитив, веселощі та оптимізм. Цей тренд використовується організаціями, що прагнуть до зміни поколінь, і передає радісний настрій.

Сучасні тренди у дизайні та верстці демонструють багатогранність і динамічність сучасної візуальної культури. Використання пастельних кольорів, тихої розкоші, сюрреалізму та гіперреалістичних фотографій створює нові можливості для самовираження та комунікації. Поєднання елементів з різних епох та стилів, а також впровадження новітніх технологій, таких як штучний інтелект і віртуальна реальність, дозволяє дизайнерам і верстальникам створювати унікальні, захоплюючі проекти, що відповідають вимогам часу.

Отже, історичний огляд розвитку книжкової графіки показує, що цей напрямок мистецтва еволюціонував від традиційних методів до сучасних

технологій, зберігаючи при цьому ключові принципи естетичної виразності та функціональності. Книжкова графіка завжди була важливою складовою культурного розвитку, відображаючи зміни в суспільстві та художніх течіях.

Дослідження ілюстрацій до віршованих творів в Україні вказує на багатство та різноманіття підходів до створення візуальних образів, які супроводжують поетичні тексти. Українські митці, як минулих століть, так і сучасності, демонструють високу майстерність та креативність у своїй роботі, вносячи значний вклад у національну культуру.

Переважаючи тенденції включають використання пастельних кольорів, акцент на тиху розкіш, сюрреалістичні елементи та гіперреалістичну фотографію. Ці тренди відображають сучасні соціальні і культурні запити, а також відповідають на виклики новітніх технологій.

Таким чином, розвиток книжкової графіки, ілюстрацій до віршованих творів та сучасних трендів у дизайні та верстці демонструє безперервний процес взаємодії традицій та інновацій, що дозволяє створювати нові, унікальні візуальні рішення, які збагачують сучасну культуру та мистецтво.

3 ТВОРЧА РОЗРОБКА ДИЗАЙНУ ОБ'ЄКТА ПРОЄКТУВАННЯ.

3.1 Вибір та обґрунтування концепції дизайну збірника поезій Ірини Сало

Концепція дизайну збірника поезій Ірини Сало повинна відображати тематичний зміст та емоційний звучання її творів, створюючи відповідну атмосферу для читача. Обираючи концепцію, варто враховувати основні аспекти поетичного світу авторки, її стиль, образність та внутрішній світ. Нижче подано концепцію та обґрунтування для дизайну збірника поезій Ірини Сало:
 Концепція:емоційний мінімалізм* Обґрунтування:

1. Виразність емоцій. Поезія Ірини Сало відзначається глибоким емоційним звучанням та внутрішнім напруженням. Концепція емоційного мінімалізму дозволить сконцентрувати увагу на самому тексті поезій, підкреслити їхню емоційну напругу та виразність.

2. Простота та лаконічність: мінімалістичний дизайн дозволяє зосередитися на глибині та значущості кожного слова. Простіть композиції та мінімальне використання декоративних елементів створюють сприятливі умови для сприйняття тексту та передачі його емоційного навантаження.

3. Чистота та легкість візуального сприйняття: мінімалістичний дизайн збірника дозволить створити чистий, легко читабельний вигляд, що не відволікає увагу від суті поезій та дозволяє читачеві повністю зануритися у світ авторських образів та почуттів.

4. М'які пастельні відтінки: використання нейтральних пастельних кольорів у поєднанні з мінімалістичними формами дозволить створити атмосферу спокою та гармонії, а також підкреслить внутрішній світ та тонкі поетичні образи Ірини Сало.

Обрана концепція дизайну для збірника поезій Ірини Сало ґрунтується на глибокому розумінні суті її поетичного світу та відображенні його у візуальній формі. "Емоційний мінімалізм" виявляється в стриманому використанні кольорів, форм та графічних елементів, спрямованих на підкреслення інтенсивності поетичних образів. Пастельні відтінки та м'які текстури створюють атмосферу теплоти і спокою, що гармонійно відтіняє емоційну напруженість та внутрішню бурю, яка притаманна творам авторки. Кожен елемент дизайну має своє підґрунтя в поезіях, надаючи збірнику цілісність та глибину. Такий підхід сприяє кращому сприйняттю та осмисленню творів, розкриваючи їхню емоційну та філософську глибину для читача.

3.2 Розробка макетів та варіантів дизайну сторінок збірника

Під час розробки макетів та варіантів дизайну сторінок збірника поезій Ірини Сало важливо врахувати особливості її творів та сприйняття цільової аудиторії. Макети повинні відображати поетичну атмосферу та емоційний зміст творів, за допомогою зручної верстки та стилізованого оформлення тексту. Варіанти дизайну містять використання відтінків пастельних кольорів, ненав'язливих графічних елементів та естетичних шрифтів, які допоможуть підкреслити поетичний характер видання. Крім того, присутнє використання ілюстрацій, які відтворюють образи, що описуються в поезіях. Грамотне розташування тексту, а також уважний підбір кольорової палітри та шрифтів, сприятимуть зручності читання та естетичному задоволенню від сприйняття збірника.

При розробці макетів та варіантів дизайну сторінок збірника поезій Ірини Сало в мінімалістичному стилі, враховуються як самі поезії, так і їх емоційне відтворення через візуальне виконання. Основною концепцією є створення спокійного та елегантного середовища, де читач може поглиблюватися в поетичний світ, не відволікаючись на зайві деталі.

За допомогою мінімалістичного підходу до дизайну сторінок, акцент робиться на самому тексті. Простість форм, ліній та шрифтів допомагає створити зручне для читання середовище, де кожен вірш має можливість виразитися в повному обсязі. Геометричні форми можуть використовуватися для створення візуальної гармонії та акцентів на окремих елементах тексту, підкреслюючи їхню важливість.

Лінії мають слугувати для впорядкування тексту та створення візуальних поділів між розділами або віршами, тим самим допомагаючи читачеві навігувати по книзі. Щодо шрифтів, їхній вибір повинен базуватися на зручності читання та естетичному відтінку, додавання деяких нюансів у стилі чи розмірі може зробити текст більш виразним та цікавим.

Кольорова палітра має бути стриманою, з використанням приглушених тонів або пастельних відтінків, щоб не конкурувати з текстом, але одночасно доповнювати його і створювати атмосферу. Через мінімалістичний дизайн можна

досягти гармонійного поєднання тексту та візуальних елементів, створюючи невимушене, але елегантне середовище, де поезія може виявити свою повну силу та вплив.

Рисунок дівчини із книгою в руках у стилі мінімалізму, виконаний чорними лініями, є центральним елементом дизайну, від якого відштовхувалась робота. Ця дівчина символізує читача, який занурюється в світ поезії, представленої у збірнику. Червоні лінії, які оточують дівчину, відображають думки та суть самої поезії, що виникають у її мозковому процесі. Вони можуть символізувати також емоційні навантаження, які викликає поезія, та внутрішні переживання, що супроводжують читача під час читання.

Ця композиція сприяє створенню глибокого зв'язку між читачем і текстом, надаючи йому можливість відчувати емоційну інтенсивність і віддзеркалення суті віршів через абстрактні образи. Мінімалістичний стиль рисунка дозволяє акцентувати увагу на самому вмісті поезії, а червоні лінії створюють атмосферу та асоціації, що поглиблюють розуміння тексту та його емоційне сприйняття (рис.3.1).

Рис.3.1 Ескіз основного рисунку обкладинки

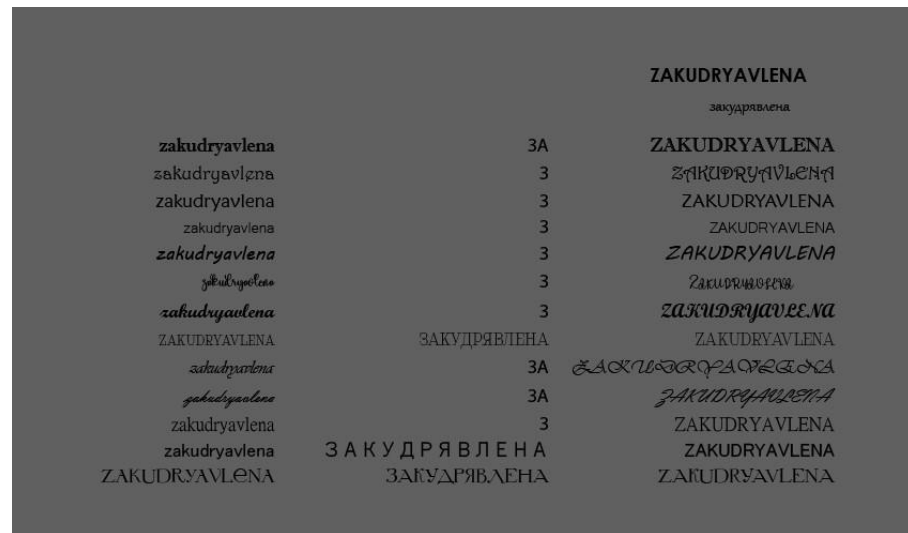

Рис.3.2 Підбір шрифтів

Ескізи, представлені на зображенні, є візуальними відображеннями різних аспектів життя головної героїні, які допомагають розкрити її емоційні стани, повсякденну діяльність та взаємодію з навколишнім середовищем. Кожен ескіз має важливу роль у розкритті характеру героїні та відображенні її внутрішнього світу, створюючи цілісну та гармонійну картину.

Ескізи виконані в різних техніках, що дозволяє відобразити багатогранність емоцій та ситуацій, в яких знаходиться героїня. Вони зображують її у різних моментах життя — від спокійних та медитативних до активних та емоційно насичених. Часто героїня показана з книгою, що підкреслює її інтелектуальні інтереси та любов до читання. Оточуючі елементи природи та інтер'єри також додають глибини кожному зображенню, допомагаючи передати атмосферу та настрій сцени.

Процес створення ескізів починався з визначення основної концепції та сюжету. Художник проводить попередні дослідження, визначає ключові моменти та емоції, які необхідно відобразити. Перші етапи включають створення простих начерків, які допомагають визначити композицію та основні елементи кожного ескізу.

Після процес переходив до більш детального опрацювання елементів, додаючи точніші лінії та форми. На цьому етапі також визначаються кольорові

рішення, якщо вони необхідні. Важливу роль відіграє техніка малювання, яка може включати використання різних інструментів – від олівців та чорнил до акварелі та цифрових засобів.

У процесі роботи художник постійно переглядає та коригує ескізи, щоб досягти бажаного ефекту. Він враховує не лише візуальні, але й емоційні аспекти, що дозволяє створити гармонійні та виразні зображення. Завершальний етап включає фіналізацію деталей, додавання тіней та текстур, що додає зображенням глибини та реалістичності.

Ескізи, таким чином, проходять через кілька етапів розробки — від концептуальних начерків до детально опрацьованих зображень. Кожен етап вимагає від художника не лише технічної майстерності, але й глибокого розуміння персонажа та його світу, що дозволяє створити виразні та емоційно насичені роботи.

Подальша розробка макетів сторінок збірника полягала у пошуку гармонійного сполучення мінімалістичного стилю з елементами, що підкреслюють інтенсивність поезійної мови та їх внутрішню емоційність. Основний акцент робився на використанні чорно-білого кольорового спектру для створення контрасту та відтворення внутрішнього світу поезії.

Макети сторінок були ретельно розроблені з урахуванням структури та композиції кожного вірша. Вони мали відображати відчуття легкості та простоти, а водночас надавати можливість читачеві вільно поглиблюватися в текст. Літературні твори Ірини Сало потребували особливого підходу до верстки, оскільки вони пронизані внутрішнім емоційним наповненням та метафоричним змістом.

Під час розробки макетів було враховано також сучасні тенденції у дизайні, зокрема, використання простих форм, мінімалістичних ліній та шрифтів з чіткими контурами. Це дозволило підкреслити виразність кожного вірша та створити зручне середовище для читання.

Таким чином, варіанти дизайну сторінок збірника поетичних творів Ірини Сало були розроблені з урахуванням їхньої внутрішньої сутності та відтінків

емоційного вираження, щоб кожен читач міг поглибитися у світ поезії та відчутти її магію (додаток Б).

3.3 Обґрунтування головної ідеї та дизайну верстки збірника

Головною метою обґрунтування головної ідеї та дизайну верстки збірника поезій Ірини Сало є створення естетично збалансованого середовища, яке ефективно відображає та підкреслює поетичну сутність творів, сприяючи їхньому кращому сприйняттю та враженню читачами. Це досягається шляхом використання мінімалістичних естетичних рішень, тематичної узгодженості та інтеграції тексту з ілюстраціями, забезпечуючи чистоту, лаконічність та адаптивність дизайну для різних форматів.

Щоб підкреслити емоційність тексту, використовуються лінії, що переходять з однієї сторінки на іншу, створюючи єдиний образ. Також додаються елементи графічного дизайну, які відображають основні мотиви поезій та розширюють їхнє сприйняття.

Обґрунтування вибору конкретних кольорів і шрифтів для дизайну збірника поезій важливе з погляду створення атмосфери, яка відтворює поетичний настрій та емоційний контекст творів Ірини Сало. Колір #942929, що має темно-червоний відтінок, може символізувати емоційну глибину, страсть, та інтимність, що часто присутні у поезіях. Такий вибір кольору може допомогти створити атмосферу загадковості та містичності, яка характеризує багатство поетичних образів.

Щодо шрифту Courier New, його класичний та стандартний вигляд надає тексту літературної довірливості та автентичності. Він асоціюється зі старовинними виданнями та літературною традицією, що може підкреслити значення та вагу поезійного тексту. Крім того, Courier New є добре читабельним шрифтом, що важливо для забезпечення комфортного читання тексту та зосередження уваги на поетичному змісті.

Такий комбінований підхід до вибору кольору і шрифту допомагає створити гармонійний та ефективний дизайн, який відтворює емоційний та літературний зміст поезійної збірки Ірини Сало, привертаючи увагу читача та збагачуючи його поетичними враженнями.

Робота, яка включає в себе макети, дизайн та верстку збірника поезій Ірини Сало, виокремлюється своєрідним підходом до візуалізації поетичного тексту. Використання тонких ліній темно-червоного кольору, що символізують думки, в поєднанні з червоними кругами на кожній сторінці, наочно передає внутрішній світ поезійної творчості та розкриває глибину поетичних образів.

Вибір шрифту з візуалізацією типографічного старого друку додає роботі аутентичності та літературної довірливості, що сприяє збагаченню вражень від читання. Цей підхід до дизайну збірника сприяє створенню атмосфери, яка відтворює емоційний та літературний зміст поезій Ірини Сало, привертаючи увагу читача та поглиблюючи його поетичні враження.

Що стосується ілюстрацій, вони виконані у мінімалістичному стилі за допомогою різних програм, таких як Procreate, Adobe Illustrator та Adobe Photoshop. Тонкі лінії та використання чорно-білого кольорового палітри дозволяють кожній ілюстрації виразно передати емоційну наповненість поезій та підкреслити їхню глибину (додаток В).

Такий комплексний підхід до дизайну та ілюстрацій дозволяє створити цілісний образ збірника, який не лише естетично задовольняє, але й поглиблює розуміння та сприйняття поетичного тексту, надаючи йому нові виміри та інтерпретації.

У контексті розробки збірника поезій Ірини Сало, важливим аспектом є обґрунтування концепції дизайну та верстки. Основною метою цього збірника є створення візуально привабливого та емоційно насиченого продукту, який би відтворював атмосферу поезійних текстів та викликав в читача відповідні емоції та реакції.

Головною ідеєю дизайну збірника є відтворення внутрішнього світу поезій, їхніх образів та емоцій через відповідний візуальний вираз. Вибір темночервоного кольору для тонких ліній та червоних кіл на кожній сторінці має символізувати потік думок та емоцій, що переповнюють творчий простір поезій. Такий кольоровий підхід створює атмосферу внутрішньої напруженості та емоційної насиченості, що властива багатьом віршам Ірини Сало.

Щодо ілюстрацій, вони виконані у мінімалістичному стилі, що дозволяє зосередитися на суті образів та емоцій, які вони відображають. Тонкі лінії та виразна простота в кольоровому рішенні підкреслюють естетику поезій та допомагають читачеві краще розібратися в їхньому змісті.

Ілюстрації детально відображають різні сцени з життя головної героїні що описані віршами, передаючи її емоційні стани, інтелектуальні заняття та взаємодію з навколишнім середовищем. Формуючи опис обкладинки можна зазначити, що ілюстрація показує дівчину, яка сидить на підлозі зі схиленою до книги головою. Вона одягнена в домашній одяг, що створює атмосферу затишку та спокою. Її поза та вираз обличчя підкреслюють захопленість читанням та зануреність у літературний світ. Червоні графічні елементи доповнюють композицію, додаючи їй стилістичної єдності.

Наступною ілюстрацією, що відображає зміст поетичного віршу — є дівчина лежить у ліжку під ковдрою, тримаючи книгу в руках. Ця ілюстрація передає відчуття спокою і задоволення, які вона відчуває під час читання перед сном. Легкі лінії та м'які кольори підкреслюють атмосферу вечірнього відпочинку (додаток В).

Дівчина сидить за столом з відкритою книгою перед нею, підперши голову руками. Її зосереджений вигляд свідчить про інтелектуальну діяльність та глибокі роздуми. На столі можна побачити кілька предметів, що додають реалістичності сцені, відображає мотиви віршу «Літо без тебе дуже холодне», сторінка 13 у збірнику (додаток В).

Сторінка 15 збірника демонструє ілюстрацію, що показує руку, яка тримає листок. Це символізує зв'язок з природою та нові починання. Листок у руці також

може натякати на тендітність та крихкість життя, а також на значення природних елементів у житті героїні (додаток В).

Дівчина сидить на піску біля моря, дивлячись на горизонт. Її волосся розвівається на вітрі, що додає динаміки зображенню. Ця сцена передає відчуття спокою, свободи та інтроспекції, показуючи глибокий зв'язок героїні з природою, що символізує зміст поданого віршу «А кажуть: «завжди так не буде»», сторінка 19 у збірнику.

Наступним, чимало важливим є зображення на сторінках 20–21, де дівчина зображена на березі моря з книгою, сидячи спиною до глядача. Це підкреслює гармонію людини з природою і те, як читання може бути частиною цього гармонійного стану. Вода та небо створюють фон, що доповнює відчуття безмежності та спокою.

Кольорова ілюстрація показує дівчину, яка сидить на піску біля моря. Її поза та вираз обличчя відображають роздуми та внутрішній спокій. Колір додає глибини і робить сцену більш живою та емоційною.

24 сторінка збірника демонструє ілюстрацію, де дівчина зображена серед водяних лілій, оточена природою. Її поза та спокійний вираз обличчя підкреслюють гармонію з оточуючим середовищем. Ця ілюстрація передає відчуття миру та внутрішньої гармонії.

Дівчина сидить на лавці в парку з книгою в руках, зображено на сторінці 35 у поетичному збірнику. Вона занурена в читання, а її оточення створює атмосферу затишку та спокою. Дерев та рослини навколо підкреслюють природність та гармонію сцени.

Доповнюють збірник різні ілюстрації, що зображені на різних сторінках: дівчина сидить на піску з рукою на серці, що відображає глибокі емоційні роздуми. Її поза та вираз обличчя передають інтимність та емоційну вразливість, підкреслюючи важливість внутрішніх переживань; дівчина сидить під деревом з книгою в руках, занурена в читання. Навколо неї розташовані книги, що створюють

атмосферу затишку та інтелектуальної діяльності. Це підкреслює значення книг у її житті.

27 сторінка демонструє, кольорову ілюстрацію показучи дівчину і хлопця під парасолькою, що символізує любов і підтримку. Їхні яскраві кольори та спільна парасолька створюють відчуття захищеності та близькості, підкреслюючи важливість міжособистісних зв'язків.

Ілюстрації, представлені у збірці, відображають різні аспекти життя та внутрішнього світу головної героїні. Кожна ілюстрація має на меті передати певний емоційний стан, контекст або значущість моменту, доповнюючи поетичний текст візуальною складовою. Ескізи варіюються за технікою виконання та рівнем деталізації, що дозволяє створити глибокий та багатогранний образ персонажа.

У більшості, в кожній ілюстрації зображено дівчину, яка сидить на лавці в парку, серед пустелі, біля берега річки чи моря, занурена в роздуми. Її поза та вираз обличчя передають спокій та інтимність моменту, підкреслюючи значення особистого часу для внутрішніх роздумів. Використано м'які лінії та спокійні кольори, щоб підкреслити гармонію та умиротворення.

Ще одна ілюстрація, де дівчина медитує на піску, що підкреслює її внутрішній спокій та гармонію з собою. Її поза та оточення створюють атмосферу медитативності та внутрішнього миру. Важливим елементом є мінімалістичний пейзаж, який дозволяє зосередити увагу на емоційному стані героїні.

Декоративна рамка з дівчиною, що читає, завершує композицію збірки. Вона підкреслює елегантність і завершеність циклу ілюстрацій, створюючи відчуття гармонії та повноти. Рамка служить символом завершеності та логічного завершення, підкреслюючи єдність усіх представлених сцен.

Дані ілюстрації формують цілісну картину різних моментів життя героїні, підкреслюючи її емоційні стани, зв'язок з природою та книгами як джерелом інтелектуальних і емоційних переживань.

У контексті верстки збірника, основним завданням було забезпечити зручне та естетичне розташування тексту та ілюстрацій на сторінці, щоб читач міг легко відстежувати логіку та емоційний витік кожного вірша. Використання шрифту Courier New додає тексту старовинну атмосферу та ностальгічний шарм, що відтворює відчуття звичності та вірності духу літературного твору.

Таким чином, концепція дизайну та верстки збірника Ірини Сало базується на співвідношенні між текстом, ілюстраціями та кольоровим вирішенням, що створює цілісний образ та сприяє глибшому розумінню та сприйняттю поезійного матеріалу.

Отримана конфігурація верстки, яка має 44 сторінки та кратна 4, відповідає стандартам друку і забезпечує правильну організацію друкованого матеріалу. Формат А5 є популярним і зручним для читання, особливо для поетичних збірок. Кегель шрифту основного тексту розміром 10 пунктів забезпечує оптимальну читабельність при даному розмірі сторінки, а заголовки з розмірами шрифту 14 та 12 пунктів надають відмінну структуру тексту, дозволяючи читачеві легко навігувати по сторінках та розрізняти різні частини тексту. Такий рівномірний розподіл розмірів шрифтів відповідає вимогам естетичності та забезпечує зручність читання.

Дизайн верстки збірника обрано з урахуванням не лише естетичних аспектів, а й функціональної зручності для користувача. Використання формату А5 і правильна організація сторінок у кратне 4 сприяє зручному розгортанню книги та полегшує процес друку. Крім того, розмір шрифту та його структура дозволяють забезпечити оптимальну читабельність тексту, що є критичним для поетичних творів, де кожне слово має важливе значення. Вибір мінімалістичного дизайну для ілюстрацій та використання тонких ліній та скетчів у поєднанні з червоними акцентами відображає витончений стиль поезії, підкреслюючи важливість думок та емоцій, які вони несуть. Використання програм Adobe Illustrator, Adobe Photoshop та Adobe InDesign для створення макету ілюстрацій та верстки дозволяє забезпечити високу якість зображень та зручність роботи з текстом.

Отже, коротко: головна ідея дизайну верстки збірника полягає у створенні візуального виразу, який відтворює атмосферу, настрої і емоційну глибину поезій Ірини Сало. Цей збірник не лише має бути зручним для читання, але й повинен створювати відчуття занурення у світ поезії, зближуючи читача з авторською манерою та тематикою творів. Дизайн верстки збірника ґрунтується на принципах мінімалізму та естетичної простоти. Він відзначається стриманими кольорами, м'якими тонами та чистими лініями, що дозволяють акцентувати увагу на тексті та ілюстраціях. Головним кольором, #942929, і шрифтом Courier New було обрано з метою створення відчуття класичності та авторитетності, а також для підкреслення літературного характеру збірника.

В результаті творчої розробки дизайну збірника поезій Ірини Сало було обрано мінімалістичний стиль, який відображає витонченість та елегантність її творчого вираження. Вибір кольорів, шрифтів та композицій допоміг створити гармонійне поєднання між текстом та ілюстраціями, підкреслюючи глибину поетичних образів та емоційний зміст віршів. Кожна сторінка збірника була створена з метою максимального комфорту для читача, забезпечуючи зручну читабельність тексту та естетичне задоволення від сприйняття ілюстрацій. Використання програм Adobe Illustrator, Adobe Photoshop та Adobe InDesign дозволило забезпечити високу якість та консистентність дизайну на кожній сторінці збірника.

ВИСНОВКИ

У ході розгляду основних принципів та концепцій створення збірників поезії відзначено необхідність звернення до глибокого розуміння структури та елементів, що включають у себе обкладинку, заголовки, розподіл тексту та ілюстрації. Ця аналітична робота дозволила виявити ключові аспекти, які визначають візуальну атмосферу та естетичний вираз книги.

Зосереджений на історичному огляді розвитку книжкової графіки аналіз дозволив відшукати впливові тенденції та техніки, що використовувалися в

минулому, та використати їх як натхнення для сучасного дизайну. Ретроспективний огляд також підкреслив важливість використання ілюстрацій у віршованих творах, які сприяють кращому сприйняттю тексту та надають йому додаткового естетичного виразу.

Дослідження ілюстрацій до віршованих творів в Україні дозволило виявити ключові аспекти мистецтва візуального зображення, які сприяли поглибленню розуміння естетичних потреб та виразних можливостей збірника. Сучасні тренди у дизайні та верстці, проаналізовані на основі даних Adobe, Shutterstock та Canva, були використані як джерело інформації для визначення найбільш актуальних тенденцій у сучасному дизайні.

Обґрунтування концепції дизайну збірника поезій Ірини Сало передбачало вибір мінімалістичного стилю, що включав в себе використання тонких ліній темно-червоного кольору та червоних кіл на кожній сторінці. Розробка макетів та варіантів дизайну сторінок збірника передбачала розміщення тексту та ілюстрацій у відповідності з вибраною концепцією, з використанням програмного забезпечення Adobe InDesign, Illustrator та Photoshop.

Обґрунтування головної ідеї та дизайну верстки збірника було здійснене на основі аналізу попередніх етапів розробки, враховуючи потреби та очікування читачів, а також сучасні тенденції у галузі книжкового дизайну. Результатом цього процесу став стильний та ефективний збірник, який вдало поєднував у собі красу та функціональність.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Приходько І. В. Дизайн збірника пісень: особливості створення : кваліфікаційна робота здобувача освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 022 Дизайн; наук. кер. О. В. Колісник ; рец. А. П. Дубрівна. Київ : КНУТД, 2021. 74 с.

2. Тупиця О.С. Розробка ілюстрацій для книги Антуана де СентЕкзюпері «Маленький принц» : кваліфікаційна робота здобувача освіти другого (магістрського) рівня за спеціальністю 022 Дизайн; наук. кер. Гончар К.Р.; Київ :

НАКККиМ, 2019. 102 с.

3. Kolisnyk Oleksandra, Pashukova Svitlana, Prykhodko Iryna, Chernova Polina. Modern songbooks: art objects of design. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасного дизайну» Київ, КНУТД, 22 квітня 2021 р. Платформа 3. Секція 1. інформаційні технології візуалізації у дизайні. с.9–13.

4. Композиція видання: Дизайн художньої літератури: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: І. П. Шалінський. Електронні текстові дані (1 файл: 8,26 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 92 с.

5. Фархутдінова А. Р. Розробка дизайну збірки «УКРАЇНСЬКИЙ ПОЕТИЧНИЙ АЛЬМАНАХ»: кваліфікаційна робота бакалавра спеціальності 022 «Дизайн» освітньо-професійної програми «Графічний дизайн» / наук. керівник М. Потапенко. Запоріжжя: ЗНУ, 2023. 55с.

6. Кісленко В. О. Поетична збірка : видавнича підготовка та поліграфічне виконання: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра; спец.: 061 журналістика; наук. керівник О.Г.Ткаченко. Суми: СумДУ, 2021. 38 с.

7. Збірник поетичних творів «Сорок чотири елементи» :: xursa-chem.
xursa-chem. URL: <https://xursa-chem.webnode.com.ua/pro-sebe/publikatsii/zbirnikpoetichnikh-tvoriv-«sorok-chotiri-elementi»/> (дата звернення: 25.05.2024).

8. Поетичний предметний дизайн: творчий підхід Дмитра Козіненка. Читайте інтерв'ю в журналі Commercial Property №2(210) лютий 2021.. Головна сторінка. URL: <https://commercialproperty.ua/interview/poetichniy-predmetniydizayn-tvorchiy-pidkhd-dmitra-kozinenka/> (дата звернення: 25.05.2024).

9. Художньо-технічне оформлення видань різних видів. Електронна

бібліотека Інституту журналістики. URL:
<http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1815> (дата звернення:
25.05.2024).

10. 5 найкращих шаблонів збірника віршів, якими ви можете скористатися для оформлення свого збірника віршів. FlipHTML5. URL:
<https://fliphtml5.com/learning-center/uk/chapbook-templates/> (дата звернення:
25.05.2024).

11. Рибак К. Розробка книжкової ілюстрації віршованих творів «Вибране» Василя Стуса: кваліфікаційна робота здобувача освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 022 Дизайн; наук. кер. Колісник О.; рец. Чупріна Н. Київ : КНУТД, 2023. 70 с.

12. Кривопиша Л.Д. Художньо-технічне оформлення та поліграфічне виконання авторської збірки поезії «В позе лотоса вистоять»: кваліфікаційна робота здобувача освіти другого (магістрського) рівня за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»; наук. кер. Оляніна С. В.; Київ : КПІ імені Ігоря Сікорського, 2020. 90 с.

13. Тренди дизайну 2024 року від Adobe, Shutterstock і Canva. Медіамейкер. URL: <https://mediamaker.me/pastelni-kolory-tyha-rozkish-isyurrealizm-yaki-trendy-dyzajnu-2024-roku-vydilyayut-adobe-shutterstock-i-canva-6984/> (дата звернення: 31.05.2024).

14. Банцекова А. Книжково-журнальна графіка Львова в стилі ар-деко. Студії мистецтвознавчі. 2007. Ч. 3. С. 25–34.

15. Вероніка Зайцева. Українська книжкова графіка першої третини ХХ століття як об'єкт історикомистецтвознавчих досліджень. Вісник ЛНАМ | Вісник

Львівської національної академії мистецтв. URL:
<https://visnyk.lnam.edu.ua/system/files/201836/visnyk-lnam-no-36-2018-veronikazaucseva-245-253-stor.pdf> (дата звернення: 09.06.2024).

16. Верстка текстів або внутрішнього блоку книг, газет і поліграфії. Зверстати книгу в Дніпрі, Києві та Україні. Друкарня Кавун - поліграфічні послуги, друк на футболках та видання книг у Дніпрі та по Україні. URL: <https://arbuz.in.ua/ua/p107119956-verstka-tekstov-knig.html> (дата звернення: 09.06.2024).

17. Виставка робіт студентів з дисципліни —Книжкова графіка — Факультет технологій і дизайну. Факультет технологій і дизайну — Хмельницький національний університет. URL: <https://ftd.khmnu.edu.ua/vystavka-robit-studentiv-zdyscypliny-knyzhkova-grafika/> (дата звернення: 09.06.2024).

18. Графіка :: Varash8. Varash8. URL: <https://varash8.webnode.com.ua/grafika/> (дата звернення: 09.06.2024).

19. Загорулько Р. Таємниця фонду № 433. Скарби книжкової графіки в Центральному державному архіві-музеї літератури і мистецтва України. Антиквар. 2020. № 2 (116). С. 46–57.

20. Зайцева В. І. Мистецька спадщина ілюстрування творів Івана Котляревського як стильовий орієнтир у сучасній українській книжковій графіці. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. 2016. Вип. 37. С. 192–199.

21. Книжкова ілюстрація online | Курси 2D графіки в ArtCraft CG School. ArtCraft CG School. URL: <https://artcraft.net.ua/courses/book-illustration> (дата звернення: 09.06.2024).

22. Книжкова обкладинка: технічний бік. Projector – Creative & Tech Online Institute. URL: <https://prjctr.com/course/book-cover-technical-aspects> (дата звернення: 09.06.2024).

23. Ламонова О. Книжкова графіка Сергія Якутовича кінця 1970 - початку 1980 х років. Студії мистецтвознавчі. 2016. Число 4 (56). С. 70–79.

24. Нестеренко П. У вінок Каменяреві. Іван Франко у книжковій графіці.

Слово і час. 2017. № 5 (677), трав. С. 58–64.

25. Петро Нестеренко. Книжкова графіка в освітньому процесі мистецьких вишів. МИСТЕЦЬКО-ОСВІТНЯ ПРАКТИКА. УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВА. Випуск 25. URL:

<http://195.20.96.242:5068/kvnaomaxmlui/bitstream/handle/123456789/38/12-11-PB-43-52.pdf?sequence=2> (дата звернення: 09.06.2024).

26. Презентація "Книжкова графіка". Освітній проект «На Урок» для вчителів. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-knizhkova-grafika-296110.html>

(дата звернення: 09.06.2024).

27. Спасскова О. П. ТВОРЧИСТЬ ВІКТОРА ЄФИМЕНКА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКОВОЇ ГРАФІКИ (остання третина ХХ ст.). Art and Design. 2019. № 2. С. 144–151. URL: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2019.2.14> (дата звернення: 09.06.2024).

28. Турчиняк Я. Культурно-естетичні константи книжкової графіки Мирона Левицького 1960-х - 1990-х рр. Вісник Львівської національної академії мистецтв. 2019. Вип. 39. С. 252–264.

29. Турчиняк Я. Культурно-естетичні константи книжкової графіки Мирона Левицького 1960-х - 1990-х рр. Вісник Львівської національної академії мистецтв. 2019. Вип. 39. С. 252–264.

30. Учасники проектів Вікімедіа. Книжкова графіка – Вікіпедія. Вікіпедія.

URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Книжкова_графіка (дата звернення: 09.06.2024).

31. Zaitseva V. Ілюстрування творів Івана Котляревського сучасними українськими художниками-графіками. ART-platFORM. 2020. Т. 2, № 2. С. 180. URL: <https://doi.org/10.51209/platform.2.2.2020.180-196> (дата звернення: 09.06.2024).
32. ZAITSEVA V. НЕОФОЛЬКЛОРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОСТІ ВАЛЕНТИНА ГОРДІЙЧУКА ТА АНАТОЛІЯ ТОКАРЕВА. ART-platFORM. 2021. Т. 3, № 1. С. 346–360. URL: <https://doi.org/10.51209/platform.1.3.2021.346-360> (дата звернення: 09.06.2024).
33. Верстка книг Київ | Друкарня Ultradruk ❶ Вигідна ціна ❷ Висока якість. Ультрадрук. URL: <https://ultradruk.com/uk/verстка-polihrafii-knyh-zhurnaliv-ihazet> (дата звернення: 09.06.2024).